

Позната је чињеница да високом балканском политиком доминирају две темељне парадигме, засноване на два основна локална стереотипа. Прва парадигма, на коју се обилато позивају различите „националне“, „патриотске“ и „државотворне“ политичке опције гласи „*ми смо неупоредиво и несагледиво бољи од свих њих*“, при чему смо „*ми*“, зависно од етничке припадности, Срби, Хрвати, муслимани, Словенци или (антички) Македонци, а „*сви они*“ – исти тај скуп балканских народа, са изузетком

оног

народа који смо „*ми*“. Будући да је ова врста погледа на политичко окружење, према општем признању, доминирала током југословенских ратова у деведесетим, она је довела до свестране релативизације унутарбалканских „*нас*“ и „*њих*“ и довела до рађања друге парадигме и другог стереотипа, који сада гласи

„СВИ МИ

смо неупоредиво и несагледиво

гори од њих

“. Овде се, пак, под „*свима нама*“ подразумева цео (мултикултурални и мултиетнички) Балкан, огрезао у криминалу, корупцији и крвној освети, бесконачно примитиван и заостао, непоправљиво традиционалан и систематски ирационалан, нестабилан и деструктиван, а под „*њима*“ – „*Свет*“, „*Европа*“ или „*Запад*“, меке цивилизације, уточишта здравог разума и стожери прогреса, човечности и благостања.

У Србији, заступници прве парадигме, не нарочито креативно, названи су „*Првом*“, а заступници друге – „*Другом Србијом*“. Њихова међусобна политичка, културолошка и идеолошка гигантомахија не јењава до дана данашњег. У тој борби, и једни и други имају често необичне савезнике. Тако је, на пример, „*Друга Србија*“ здушни поборник *тужби за геноцид*

које су против Србије поднели политички представници „*Прве Хрватске*“ и Федерације БиХ (у Федерацији, изгледа, нема „*првих*“ и „*других*“, јер се локална политичка елита не може искобељати из манихејске поделе на „*добро и Србе*“). Истовремено, „*Прва Србија*“ већ двадесет година упорно покушава од различитих политичких инстанци из „*Света*“, „*Европе*“ и са „*Запада*“ да добије потврду да смо

ми

ипак

бољи од

њих,

у смислу да смо ми „*праве жртве*“, „*прави савезници*“ и „*прави добри момци*“.

То што на Балкану сви оптужују све за све пре свега не значи да „*нико није крив ни за шта*“, а још мање значи да су „*сви подједнако криви за све*“. У догађајима који су

обележили протеклих двадесет година неки народи и неки политичари повлаче већу одговорност од других. Нажалост, ниједна политичка елита у било којој од бивших југословенских земаља није довољно зрела да направи реалан и рационалан пресек ове одговорности. На још већу жалост, тзв. „Међународна заједница“ не само да није *зрела* да тако нешто учини, него је за то неспособна, недовољно информисана и оптерећена сопственим, неосвешћеним и крајње себичним интересима.

У датом контексту треба посматрати скору најаву председника Србије и Хрватске да ће њихове две земље (можда) одустати од међусобних оптужби за геноцид. На први поглед, у питању је одлична вест. Хрватска оптужница представљала би највећи формални клип у точковима српско-хрватске (или хрватско-српске) сарадње да није њиховог, делимично улизичког, делимично просто злонамерног („да комшији цркне покрајина“) признања једнострано проглашене независности албанских привремених институција на КиМ. Истовремено, Хрватској никако не служи на част учествовање у бесмисленом играказу „геноцида на крају XX века“, који за једине озбиљне последице има најстрашнију релативизацију глобалног пројекта истребљења непожељних народа и расног очишћења Европе који је спроводила Хитлерова Немачка са савезницима. Под условом да се данашње Хрватска и Федерација БиХ не доживљавају настављачима државотворне традиције некадашње НДХ, у чији су састав потпадале њихове територије, а од које су се у више наврата отворено оградили, прича о геноциду заправо *подрива*

њихов углед у међународним токовима, у којима тек одскора учествују. Уосталом, НДХ није једини Хитлеров савезник који је окрвавио руке у Другом светском рату – већина њих су данас угледне чланице ЕУ и „Међународне заједнице“ и веома су орни и прилежни да осуде „геноцид“ и „удружени злочиначки подухват“ који је, према њиховом мишљењу, српско руководство спроводило у југословенским ратовима.

Српски положај је, међутим, неупоредиво сложенији и битно различит. За почетак, Срби се као историјски субјекат низом чињеница издвајају из општег балканског песницења. Срби *једини* нису хтели да се растура Југославија. Срби су *једини* били под крајње окрутним санкцијама „Међународне заједнице“.

Једино

Србе је бомбардовао НАТО (два пута). И најзад, узгред буди речено, поред Цигана и Јевреја, који, уосталом, нису узимали учешћа у унутарбалканском поткусуривању (нити имају државне инструменте преко којих би то могли да спроводе), Срби су

једини

који су

заиста били жртве геноцида

. Они су, заправо, били жртве

Геноцида

, оног

правог

, чије се жртве мере десетинама милиона мучки убијених Јевреја, Цигана, Словена и осталих „нижих раса“.

Играње са геноцидом, стога, Србима одговара најмање. И то не само зато што је историјски неодговорно, неозбиљно и контрапродуктивно придруживати се ексјугословенком хору нарикача које у глас вичу „геноцид!“ упирући прстом једни на друге (углавном на Србе) – а има их који управо то раде („геноцид над Србима у Сарајеву“, „геноцид у Братунцу“, „геноцид над Крајином“, „НАТО геноцид у Србији“ и сл.). Напротив, још је горе предати најстрашније страдање српског народа, страдање о коме, нажалост, нема довољно свести на међународном плану, у руке институције која је у стању да констатује *партикуларни* „геноцид“ над припадницима оружаних снага Армије БиХ, на основу нејасних, непроучених (и делом фалсификованих) података из оптужнице коју је саставило тужилаштво *друге*, још озлоглашеније и још више исполитизирани институције. У питању је играње са најважнијом заоставштином историје једног народа, са којом не би смео да располаже нико, нити његова политичка елита, а *поготово не* судови који представљају инструменте управо оног система моћи који је Србима нанео толико штете у протеклих двадесет година.

Када је све то речено, председнику Тадићу може се поставити питање – да ли је било паметно потезати *прави Геноцид* у ситуацији када је босанску и хрватску оптужницу требало правно и историјски обесмислити и одбацити као најобичнију пропаганду и националистичку фикцију? А ако јесте, да ли је паметно улазити у јефтину трампу („геноцид ти, геноцид ми“) и неискрено помирење, договорену, не на међународној научној конференцији, него, у најбољем балканском маниру, у кафани у Опатији? Нема сумње да Србија и Хрватска морају да сарађују једна са другом, и да им је за то неопходно да се отарасе виђења „оног-другог“ као „оног-који-је-извршио-геноцид-над-мојим-народом“. (Као што је неопходно и да Хрватска преиспита свој став према албанском „Независном Косову“.) Али по коју цену?